

STORTINGET

Innst. 59 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:2 S (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Raja, Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Ola Elvestuen, André N. Skjelstad, Emma Lind, Grunde Almeland og Alfred Jens Bjørlo om en langsiktig integreringsmelding for en helhetlig styrking av integreringsarbeidet og inkludering av etniske minoriteter i Norge etter modell av perspektivmeldingen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en egen integreringsmelding etter modell av perspektivmeldingen. Integreringsmeldingen skal legges frem for Stortinget på nytt hvert fjerde år.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Sakens dokumenter er tilgjengelig på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 9. oktober 2024 til Arbeids- og inkluderingsdepartementet ved statsråd Tonje Brenna bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 24. oktober 2024.

Komiteen har invitert til, men ikke mottatt høringsinnspill i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 2 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Abid Raja, Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Ola Elvestuen, André N. Skjelstad, Emma Lind, Grunde Almeland og Alfred Jens Bjørlo om en langsiktig integreringsmelding for en helhetlig styrking av integreringsarbeidet og inkludering av etniske minoriteter i Norge etter modell av perspektivmeldingen. Det er avholdt skriftlig høring i saken. Det kom ingen innspill. Komiteen viser videre til svarbrev fra statsråden sendt 24. oktober 2024.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det i svarbrevet fra statsråden vises til at regjeringen våren 2024 la fram Meld. St. 17 (2023–2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp. Med meldingen staker regjeringen ut kursen for en effektiv, helhetlig og målrettet integreringspolitikk for Norge. Meldingen tar utgangspunkt i et bredt kunnskapsgrunnlag om hvordan det går med integreringen i Norge, og utfordringene

som ligger foran oss. Disse medlemmer viser til at meldingen fikk bred tilslutning i Stortinget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener at det er mange ting som går bra med integreringen i Norge. Flere barn og unge med innvandrerbakgrunn går i barnehage, gjør det bedre på skolen, fullfører videregående skole og tar høyere utdanning. Sysselsettingen øker også mer blant innvandrere enn i resten av befolkningen. Samtidig er det for mange innvandrere som står utenfor arbeidslivet, har lav eller lite utdanning eller svake norskerferdigheter. Negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, rasisme og diskriminering hindrer full deltakelse for mange.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil ha en politikk som både stiller krav og stiller opp, derfor fremmet regjeringen integreringsmeldingen våren 2024.

Disse medlemmer mener samfunnet skal stille de samme kravene til dem som kommer til Norge, som til dem som allerede bor her. Man må få folk ut i jobb eller utdanning, tilby velferdstjenester og forebygge kriminalitet. Integrering handler om innsats i bredden av samfunnet, i arbeidslivet, på skolen og i lokalsamfunnene. Det handler om arbeid og økonomi, men også om helse, likestilling og utdanning. Det viktigste er at folk har et arbeid å gå til og en inntekt å leve av. Flere må komme inn i og få stabil tilknytning til det seriøse arbeidslivet. Arbeid gir økonomisk selvstendighet, mestring og tilhørighet, og det gir nettverk og mulighet til å praktisere og lære språk.

Russlands angrepskrig mot Ukraina har gitt den største flyktnings situasjonen i Europa siden annen verdenskrig. Kommunene har gjort en formidabel innsats, men mange steder meldes det nå om kapasitetsutfordringer. Disse medlemmer viser til den sterke veksten i kommunenes inntekter i inneværende stortingsperiode.

Disse medlemmer viser også til at regjeringen har styrket arbeidsrettingen av introduksjonsprogrammet og etablert et digitalt tilbud om norskopplæring. Det skal gjøre det lettere å kombinere språkopplæring og arbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at alle som bor i Norge, skal få leve frie liv, frie fra rasisme og diskriminering, fra negativ sosial kontroll og fra æresrelatert vold, og frie fra utnyttelse på jobben.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen

vil legge fram en ny handlingsplan mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold våren 2025.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti viser til at innvandringen til Norge har bidratt til at Norge har blitt et mer mangfoldig samfunn. Samtidig bidrar innvandring til utfordringer som må løses gjennom god integrering. Disse medlemmer mener det er viktig å forbedre integreringen, og mener det er viktig for å oppnå målet om muligheter for alle.

Disse medlemmer viser til at innvandrere er en sammensatt og mangfoldig gruppe. Innvandrere kommer med ulike forutsetninger, og må derfor ha et integreringsløp som er tilpasset hver enkelt.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at en forutsetning for å lykkes med en god integreringspolitikk er at Norge har kontroll på ankomstene til Norge, og at Norge ikke tar imot flere enn landet kan integrere på en god måte. Samtidig må myndighetene ha et godt faktagrunnlag for å sette inn riktige tiltak på riktig nivå for å fremme integreringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti viser til at innvandring er en viktig del av perspektivmeldingen, men integrering, isolert sett, er ikke en del av den. Disse medlemmer deler det utfordringsbildet som forslagsstillerne viser til i saken, og støtter forslaget om at det bør være en melding i løpet av hver stortingsperiode som ser langsiktig på integrering og de utfordringene det fører med seg. Det å ha en integreringsmelding som benytter samme parametre og indikatorer over tid, mener disse medlemmer vil bidra til et godt faktagrunnlag som kan utvikle integreringspolitikken videre og følge med på samfunnsutviklingen. Dette vil også bidra til at Stortinget kan utvikle integreringspolitikken på bakgrunn av et målbart faktagrunnlag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en egen integreringsmelding etter modell av perspektivmeldingen. Integreringsmeldingen skal legges frem for Stortinget på nytt hvert fjerde år.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at Høyre har ledet an i alle de store integreringsløftene i Norge de siste 20 årene. Disse medlemmer viser til introduksjonsloven i 2003 og integreringsloven som begynte å virke fra 1. januar 2021. Integreringsloven la større vekt på differensiering av den enkeltes introduksjonsprogram med mål om at deltakere skal

oppnå formell kompetanse, i tillegg til at det ved bosetting skal legges vekt på å unngå segregering, og at kommunenes integreringsresultater skal tas med i vurderingen. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i Meld. St. 17 (2023–2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp bygget videre på integreringsreformen gjennomført av regjeringen Solberg. Det er positivt at reformen kan virke over tid gjennom vekslende regjeringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det viktigste på integreringsfeltet fremover er å gjennomføre konkrete tiltak som styrker integreringen. Disse medlemmer ser derfor ikke behovet for å lage flere integreringsmeldinger som skal utrede og se på tiltak. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har fremmet en rekke konkrete forslag som ville bidratt til å styrke integreringen, men som dessverre har blitt nedstemt av et flertall i Stortinget. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i februar 2024 fremmet 14 konkrete tiltak rettet mot æreskriminalitet og negativ sosial kontroll, jf. Dokument 8:96 S (2023–2024) og Innst. 320 S (2023–2024). Disse medlemmer viser videre til Dokument 8:8 S (2024–2025), hvor Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å gjøre introduksjonsprogrammet mer arbeidsrettet. Disse medlemmer mener at kommunene bør få enda større handlingsrom knyttet til bosetting av flyktninger og også etablering av asylmottak. Disse medlemmer viser til behandlingen av Dokument 8:70 S (2023–2024), jf. Innst. 272 S (2023–2024), som inneholder Fremskrittspartiets tidligere forslag knyttet til dette. Disse medlemmer viser til at mange kommuner allerede har en stor andel innbyggere fra ikke-vestlige land. Dette medfører noen utfordringer, og risiko for etablering av parallelle samfunn, slik man ser tendenser til enkelte steder, spesielt i Oslo. Disse medlemmer mener at det må stilles strengere krav til kommuner for å kunne bosette flyktninger. Dette er viktig for at den enkelte flyktning skal få mulighet til å lykkes i Norge. Disse medlemmer mener at kommuner som skal bosette flyktninger, må kunne dokumentere god kvalitet på introduksjonsordningen, ikke minst på norskopplæringen, og det må være et arbeidsmarked i kommunen som gjør det mulig å komme i jobb. Disse medlemmer mener det bør innføres stopp for bosetting av flyktninger i kommuner og i deler av kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 pst. av befolkningen. IMDi skal ikke anmode disse kommunene om bosetting. Kommuner med dårlige integreringsresultater og få tilbud om arbeidsplasser skal heller ikke bosette flyktninger.

Disse medlemmer bemerker at det tilknyttet ikke-vestlig innvandring medfølger store økonomiske forpliktelser. Dette særlig i tilknytning til asylinnvand-

ring, noe som er grundig dokumentert blant annet gjennom to Brochmann-utvalg. De store økonomiske kostnadene bidrar til å svekke velferdssamfunnets økonomiske bærekraft.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et årlig innvandringsregnskap etter mønster av innvandringsregnskapet som utarbeides av CEPOS (Center for Politiske Studier) i Danmark.»

Disse medlemmer mener at det i denne forbindelse også bør utarbeides beregninger for alternative kostnader som viser kostnader per person med flukt-bakgrunn i Norge versus kostnader i regi av for eksempel UNHCR.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med de årlige statsbudsjettene lage en oversikt som synliggjør den samlede integreringsgjelden som staten har pådratt seg knyttet til innvandring de siste tiårene, samt beregninger av hvor mye integreringsgjelden vil øke ved estimert mottak av kvoteflyktninger og asylsøkere og ved familiejenforeninger i årene fremover.»

Medlemene i komiteen fra Sosialistisk Venstreparti og Raudt meiner det er viktig å følge med på utviklinga for å vite om ein lukkast med arbeidet for å integrere alle i samfunnet. Desse medlemene meiner samstundes at det både er krevjande, unødvendig og dårleg ressursbruk å utvikle eigne årlege innvandringsrekneskapar og ei slik oversikt som medlemene frå Framstegspartiet føreslår. Desse medlemene minner om at hovudføremålet med å ta imot flyktningar og asylsøkjarar ikkje primært er samfunnsøkonomisk lønnsemd på kort sikt, men å gi eit solidarisk vern i tråd med internasjonale plikter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen Solberg satte et krav i anmodningskriteriene for bosetting i 2019 om å unngå bosetting av nyankomne flyktninger i områder hvor andelen innvandrere er over 30 pst. Disse medlemmer merker seg at regjeringen har fjernet dette kravet. Disse medlemmer mener at spredning av bosetting av flyktninger over hele landet vil bidra til å unngå opphopning av levekårsutfordringer. Det handler både om å gi de nyankomne bedre forutsetninger til et godt integreringstilbud som er bedre tilpasset behovene de har, og om å sikre at levekårsutfordringene i områdene ikke forsterkes. Disse medlemmer mener derfor at det ikke skal bosettes flyktninger i områder med mer enn 25 pst. innvanderandel, og viser for øvrig til forslag og merknader til Meld. St. 17 (2023–2024), jf. Innst. 379 S (2023–2024).

Disse medlemmer mener at det er viktig å ha en god oversikt over kostnadene ved integrering, og mener at man gjennom SSB og andre kilder i dag har en god oversikt over de økonomiske konsekvensene av innvandring. Det er naturlig at en integreringsmelding som behandles i løpet av hver stortingsperiode, har en oversikt som i tillegg til resultater også viser hvilke økonomiske følger integrering kan ha.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener forslagsstillerne kommer med et godt forslag som tar sikte på å få en mer langsiktig oversikt og plan for integreringen i det norske samfunnet. Som forslagsstillerne skriver, har antall innvandrere i Norge mer enn tredoblet seg på 20 år, og ved inngangen til 2023 hadde Norge over en million personer med innvandrerbakgrunn fra til sammen 200 ulike land. Disse medlemmer mener det har vært positivt for Norge, men det er også viktig å anerkjenne utfordringene det fører med seg. Disse medlemmer viser til at statsråden i sitt svarbrev til komiteen 24. oktober 2024 trekker frem Meld. St. 17 (2023–2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp og derfor mener at forslaget ikke er nødvendig. Disse medlemmer mener at det ikke er noen motsetning, og at forslaget som nå er til behandling, er et godt supplement til det arbeidet som allerede gjøres av regjeringen i oppfølgingen av Meld. St. 17 (2023–2024). Disse medlemmer mener i likhet med forslagsstillerne at det er viktig å sikre en enda bedre integrering, og derfor kan en integreringsmelding etter modell av perspektivmeldingen kunne gi informasjon om hovedutfordringer og muligheter frem i tid i et generasjonsperspektiv.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utarbeide en egen integreringsmelding etter modell av perspektivmeldingen.

Integreringsmeldingen skal legges frem for Stortinget på nytt hvert fjerde år.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere et årlig innvandringsregnskap etter mønster av innvandringsregnskapet som utarbeides av CEPOS (Center for Politiske Studier) i Danmark.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med de årlige statsbudsjettene lage en oversikt som synliggjør den samlede integreringsgjelden som staten har pådratt seg knyttet til innvandring de siste tiårene, samt beregninger av hvor mye integreringsgjelden vil øke ved estimert mottak av kvoteflyktninger og asylsøkere og ved familiegjenforeninger i årene fremover.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:2 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Raja, Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Ola Elvestuen, André N. Skjelstad, Emma Lind, Grunde Almeland og Alfred Jens Bjørlo om en langsiktig integreringsmelding for en helhetlig styrking av integreringsarbeidet og inkludering av etniske minoriteter i Norge etter modell av perspektivmeldingen – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 26. november 2024

Lene Vågslid

leder

Siri Gåsemyr Staalesen

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2024/6875

Vår ref
24/3646-

Dato
24. oktober 2024

Representantforslag 2 S (2024-2025) om en langsiktig integreringsmelding for en helhetlig styrking av integreringsarbeidet og inkludering av etniske minoriteter i Norge etter modell av perspektivmeldingen - Dokument 8:2 S (2024-2025)

Jeg viser til brev 9. oktober 2024, hvor Stortingets kommunal- og forvaltningskomite ber om statsrådets vurdering av representantforslag 2 S (2024 – 2025).

Representantene foreslår at regjeringen utarbeider en egen integreringsmelding etter modell av perspektivmeldingen, og at en slik melding legges fram for Stortinget hvert fjerde år.

Regjeringen la våren 2024 fram Meld. St. 17 (2023-2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp. Med meldingen staker regjeringen ut kursen for en effektiv, helhetlig og målrettet integreringspolitikk for Norge. Meldingen tar utgangspunkt i et bredt kunnskapsgrunnlag om hvordan det går med integreringen i Norge og utfordringene som ligger foran oss. Meldingen fikk bred tilslutning i Stortinget.

Meldingen slår fast at integreringspolitikken skal bidra til at vi som samfunn kan høste godene ved innvandring, mens vi begrenser de negative sidene. Politikken må understøttes av kunnskap om hva som virker for at ulike grupper innvandrere blir inkludert og deltar i norsk samfunns- og arbeidsliv. Kunnskapsgrunnlaget er hentet inn fra blant annet forsknings- og utviklingsprosjekter, evalueringer, kunnskapsoppsummeringer og større forskningsprogram, og det gir kunnskap om innvandrere over flere generasjoner, på en rekke felt og på tvers av sektorer. Gjennom samarbeidsavtalen med Statistisk sentralbyrå har SSB blant annet utviklet en rekke integreringsindikatorer og monitorer som følger utviklingen over tid. Levekårsundersøkelsen blant innvandrere, som er gjennomført omtrent hvert tiende år, er også kommet til gjennom samarbeidet med SSB. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

utgir også hvert år en indikatorrapport, som gir et oversiktsbilde av hvordan det går med innvandrene og deres norskfødte barn.

Regjeringen tar utfordringene på alvor og jobber hver dag for å utvikle en kunnskapsbasert politikk som svarer på utfordringene, på tvers av sektorer. Integreringsmeldingen som vi la fram i vår, presenterte flere grep for å møte utfordringene, og som vi nå jobber med å gjennomføre. Regjeringen informerer også om utfordringsbildet i de årlige Prop. 1 S. Behovet for ytterligere redegjørelser for Stortinget vurderes løpende, herunder ev. behov for nye meldinger til Stortinget.

Med hilsen

Tonje Brenna

